

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 " — "
 Na štvrt roka — — 1 " 20 "
 Jednotlivo číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posilať predplatky, jako dopisy do novín
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Boj za volebné právo.

Od kedy nad osudmi národov rozhodujú v parlamentoch, ľud neustále bojuje za to právo, aby sa aj sám ohlásiť mohol na tom mieste, kde sa robia zákony. — K dosiahnutiu tohoto spravdivého cieľa potrebné bolo v prvom rade, aby ľud zodpovedne zastúpený bol v zákonodarstve. To ale dosiahnuť možno len tým spôsobom, keď ľud, čo možno v najširších vrstvách účastný je volebného práva. Dľa doterajších zákonov našej ústavy, len malá čiastka ľudu mohla sa súčasniť pri voľbách do krajiniského snemu.

Ak nespravodlivé bolo posiaľ nariadenie našich volebných zákonov, presvedčíme sa z toho, keď povážime, v akom pomere účastný bol ľud volebného práva už doteraz v iných pokročilých štátoch. V Nemecku na príklad volí zo sto obyvateľov 22, v Belgicku 23, vo Francúzsku 28, v Anglicku 17, v Rakúsku 27 občanov. U nás ale? Zo sto obyvateľov malo len šesť občanov hlasovacie právo.

Nakoľko bol doterajší volebný zákon náš nespravodlivý, vidíme aj z toho, keď si na to pomyslíme, že u nás tie najrozsiahlejšie spoločenské triedy len vo veľmi malom počte účastné boli volebného hlasovania. Malých priemyselníkov len jedna tretina patrila medzi voličov. — Malých hospodárov ani polovica nemala hlasu. Priemyselné a poľnohospodárske robotníctvo ale skoro celkom bolo vytvorené z hlasovania. Aby sme sa o veľkej nespravodlivosti doterajšieho volebného práva presvedčili, pohliadnime nasledujúce číslice.

Malých hospodárov máme jedon million 260

tisíc, z tohoto ohromného počtu ale hlasovať mohli len 622 tisíc malých hospodárov. Priemyselníkov, remeselníkov v krajine máme 381 tisíc. Kolkí že z týchto účastní boli volebného práva? Dohromady len 141 tisíc.

K tomuto ale pripomenúť treba ešte iné malichernosti, ktoré nám doterajšie volebné právo nie priam v priaznivom svetle predstavujú. Právo hlasovania viazané bolo u nás ku istému censusu. Tento ale bol po rozličných miestach rozličný a nestále určený. V jednej obci stolice Bihar na príklad hlasovacie právo mal každý občan, ktorý platil 94 halierov dane, v druhej obci zase len ten mohol hlasovať, čo platil dane 34 koruny a 52 halierov. Počet voličov v jednotlivých okresoch bol tiež rozlične podelený. Boly okresy, v ktorých 120 voličov volili si ablegáta, boly zas iné okresy, v ktorých 8 do 10 tisíc voličov mali právo jedného ablegáta voliť.

Všeliaké a mnohokrát najbrutálnejšie neprávnosti, aké sa pri volebných komisiách páchaly, musíme zvlášte pri tejto príležitosti pripomenúť. Každý sa vie rozpamätať, čo ztvárali pri voľbách volební predsedovia, hlasy odoberajúce komisie, slúžňovci, notári, žandári, ba ešte aj na voľbište kommandirované vojsko. Židovskí bankári, árendáši, úradníci jednotlivých panstiev, správcovia mnohých fabrík považovali voličov za nerozumnú čriedu, hnali ich ku hlasovaniu dľa jejich ľubovôle a vystrájali najhnusnejšie kupectvo s dušiami, ako s akýmkoľvek iným podlým tovarom. Pri takomto z cela nehodnom pokračovaní, občania pravda jejich najväznejšie práva v zákonodarstve uplatniť nemohli.

Kreštánská ľudová strana preto — od kedy je len v parlamente — jednotajne ohlasovala sa v tom zmysle, že milliony ľudu neslobodno vytvorí z volebného práva, lebo to není v poriadku, že štát na veľkú čiastku obyvateľstva povinnosti a farchy uvaluje, nedá mu ale pri tom žiadneho prislúchajúceho práva. — Proti neriadom, aké sa pri voľbách páchaly, ohradzovali sme sa vždy s úplným dôrazom. Bojovali sme bez všetkých ohľadov proti neslušnému vystupovaniu vlády a jej orgánov pri voľbách; protestovali sme proti prechmatom židovstva a proti bezúzdnnemu kortešovaníu, aké prevádzali úradníci niejedného veľkopánstva a správcovia mnohých fabrík v čas volbí. V samom parlamente vyslancovia kreštánskej ľudovej strany predostreli niejedon rezolúčný návrh, aby volebné právo rozšírené bolo v záujme ľudu. Základná myšlienka našich rezolúčných návrhov bola vždy táto:

Kto je dobrý za vojaka, kto je k tomu dobrý, aby dane platil, ten nech je aj k tomu dobrý, aby mal hlas pri voľbe.

Zdlhavými agitáciami podarilo sa konečne na tolko prebudiť ľud z tuhého spánku, že požiadavka rozšírenia politických práv, začala sa mohútne ozývať vo všetkých vrstvách obyvateľstva na tolko, že i terajšia vláda vzala do jej programu všeobecné volebné právo, ba i jeho veličenstvo sám kráľ v trónnej reči zaslúbil, že zákonodarstvo celý ľud vezme do šiancov ústavných, aby voľu svoju — zodpovedne moderným požiadavkám demokratickým — slobodne uplatniť mohol.

Gróf Julius *Andrássy*, minister vnútorných záležitostí vypracoval zákonnú predlohu o volebnej reforme, tú ale veru ťažko možno prijať s veľkým potešením.

Dľa tejto reformy mali by daktorí voličia právo mať len ku jednomu hlasu, daktorí ku dvom a daktorí zas ku trom hlasom pri voľbách. Práva dvojeho a trojeho hlasu ale, ako to *Andrássy* zamýšľa, nemá by byť účastný tu od pradávna bydliači a krajinu od jakživa udržujúci ľud pospoitý, lež z vzäčša židovstvo, skrze čo by hrozný vplyv politický zabezpečený bol tomuto cudzinskému živlu. — Právom jedného hlasu pri voľbe malo by práve tolko židov vládnúť, koľko ich má dostať po tri hlasy, násled

kom čoho každý žid od 24. roku bude mať voľtu pri voľbe. Skrze toto ale príde židovstvo pri voľbách ku ohromne veľkému počtu hlasov. Dokážeme to len jednotlivými príkladmi. Dľa *Andrássyho* návrhu bolo by pri voľbách židovských hlasov v Prešporoku 17 procentov, v Komárne 19, v Budapešti 22, v Košiciach 22, v Nagyvárade 29, v Temesváre 16 procentov. — V stoliciach by bolo židovských hlasov: v stolici Bereg 26 procentov, v Sárosi 19, v stolici Ung 28, v stolici Zemplén 24, v stolici Maramaros 40 procentov.

Pri tomto treba ešte aj na to myslieť, ako pracuje židovstvo pri voľbách peňažmi, cestou jeho novín a treba vedieť, akým spôsobom agitujú, kortešujú a vplyv svoj, kde len môžu, uplatňujú a vtedy nahliadnuť musí každý rozumný a nepredpojatý človek, že volebným systémom, ktorý tak ohromnú moc skladá do rúk židovských, nemožno je zabezpečiť, stále udržať kreštánský charakter Uhorska.

Kreštánská ľudová strana neide capov urobiť za záhradníkov. My nie židom chceme dať väčších práv politických, lež chlieb dorábajúcemu, pracovitému a za krajinu krvácajúcu ľudu. My nechceme k novému životu vzkriesiť neblahé pamiatky zaniklý liberalizmus. My kreštánski ľudáci žiadame si taký volebný zákon, dľa ktorého vo väčšine nachodiaci sa v krajine ľud kreštánský, svoju voľu neodvisle uplatňovať a slobodne bude môcť voliť.

Za veľkú chybu považujeme zarovnak aj to, že tých občanov, čo nevedia čítať a písať, poznove skoro celkom zamýšľajú vytvoríť z volebného práva. Veď aj posiaľ na tisíce hlasovalo takých, čo nevedeli čítať a písať, títo teda menej práva majú mať na budúcnosť? Kreštánská ľudová strana ostane vždy vernou ku jej starým, opätne vyprobovaným voličom a nebude to trpeť, aby jejich práv olúpení boli.

Katolícke obyvateľstvo krajiny nech je aj celkom uspokojené. Kreštánská ľudová strana vydrží verne na stráži a odhodlane bude za to bojovať, aby parlament takú volebnú reformu zostavil a prijal, ktorá v každom ohlade zodpovie záujmom kreštánskeho ľudu.

Neslobodno zabudnúť, že kreštánská ľudová strana prítomne len 32 vyslancov má na krajinom sneme. Títo, ako doposiaľ odhodlane

zastávali záujmy ľudu, neustúpia a zmužile budú bojovať za práva kresťanského obyvateľstva pri pojednávaní volebnej reformy. Ako ale tieto bezistní zastupitelia ľudu verne plnia svoju povinnosť, zároveň aj kresťanský ľud nech dľa svojej sily všetko vynaloží na to, aby pri budúcich voľbách v číom väčšom počte zastúpená bola na krajinskom sneme kresťanská ľudová strana. — Víťazstvo ľudovej strany je víťazstvo kresťanského ľudu!

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Ku katolíckej Jednote pripojilo sa tieto dni i biskupstvo rábske. — Gróf Mikuláš *Széchenyi*, osvietený pán biskup rábsky povolal duchovenstvo svojho biskupstva na 10-ho novembra do Rábu ku porade tým cieľom, aby Jednota Katolíckeho Ľudu na území celého biskupstva v jedon deň utvorená bola. Ku katolíckej Jednote pristúpi teda zase veľa tisíc členov. Že katolícky tábor zmáha sa s každým týždňom, o tom svedčia aj shromaždenia, predošlý týždeň vydržované na nasledujúcich miestach:

Veľké Birovce (stolica Trenčianska). Dňa 25-ho októbra vydržovaná bola slávnosť svätého Vendelína, takrečené hody vo Veľkých Birovcach. K tejto slávnosti a spolu k zahájeniu Jednoty Katolíckeho Ľudu povolani boli veriaci nie len z Turnanskej, lež i so Soblahovskej a Seleckej fary. Chvála a sláva týmto naším veriacim, ktorí pod zastavami, pri nábožnom speve a hudbe v najkrajšom poriadku sa tam dostavili. To sú tí oduševnení katolíci, ktorí v laňajšom roku pri pohyboch kresťansko-sociálnych predok viedli a nechcujú ani v utvorení Jednoty ostatnými zostať. Lež jako sa osvedčili verejne, hotoví sú za práva viery katolíckej a za udržanie Jednoty katolíckeho Ľudu statne bojovať. Po dokončených službach Božích zavznel oduševnený spev prisahy: «Hor sa! svätý sľub skladaj, Kristu vernosť prisahaj, kto si kresťan pristúp sem, nech nás čuje nebo, zem. Tebe Srdce Pánové, verní žiť a mrieť chcem!»

Ondrej Buček, jako predseda, zahájil srdečným vitaním shromaždených, verejné rokovanie, na jehožto predložené otázky, všetci shromaždení jednohlasne sa vyslovili, že sa chcujú v Jednotu Katolícku spojiť a jej údami sa stať. Za tým prevzal slovo Desider Brestyenszky, aby im vysvetlil stanovy spolkové a Jednotou poskytnúvšiu obranu. Konečne Ján Simoncsics s chvalitebným prizvukovaním ľudu, vyprával o potrebe Jednoty Katolíckeho Ľudu. Za vodcov skupenín vyzvaní boli páni

rychtári katolícki a kuratori školských stolíc. Toto vyzvanie nezostalo bez výsledku. V kátkom čase z Turnanskej fary prihlásilo sa 154 členov, podobne tiež i zo Soblahovskej a Seleckej farnosti. O čom úplný vývod neskorej dať neomeškáme.

Jako zahájenie Jednoty s piesňou sa začalo tak i s piesňou sa dokonalo. — Zavznela hymna pápežská z útrobov srdca ľudu veriaceho k nebesám sa vznášajúca, ktorej refrain v ušach našich dlho sa ozýval: «Živ, Bože, Otea svätého, námestníka Kristového!»

Zsemlér (stolica Bars). Utvorenie katolíckej Jednoty pod predsedníctvom farára Bélu Hinfner. Za členov dalo sa 46 veriacich zapísať.

Ujbánya (stolica Bars). Horliví veriaci všetkých vrstvi obyvateľstva, utvorili Jednotu Katolíckeho Ľudu jednohlasne v početne navštívenom a impozantnom shromaždení, na ktorom držali prednášky výteční rečníci Arnold Bobok a Ján Bartos. — Za členov sa dalo 180 veriacich zapísať. Zo shromaždenia poslali telegrafické pozdravy grófovi Ferdinandovi Zichymu, Štefanovi Rakovszkymu a Dionisovi Göresönyimu.

Barsberzencze (stolica Bars). Príčinám horlivého farára, Rudolfa Ruszkó, vydržované bolo 2. novembra veľké utvorené shromaždenie. Ako rečníci vystúpili známi bojovníci za katolícku vieru, Arnold Bobok a Ján Bartos. Za členov zapísať sa dalo 86 veriacich. — Za miestneho správcu vyvolený je miestny farár Rudolf Ruszkó.

Hörlak (stolica Trencsén). Utvorená miestna Jednota vydržovala početne navštívené shromaždenie 1. ho novembra. Medzi predmetami pojednávania prednesené boli i vztekľé nápady zo stránky freimaurerov, socialdemokratov a židovskej tlače proti katolíckym ustanovizňam a ctihodným osobnostiam namierené. Horliví katolíci miestnej Jednoty jednohlasne a shlbokým pohoršením vyzdvihli protest proti týmto a podobným nápadom.

Vydržované boli ďalej shromaždenia v obciach: **Gyanafalva** (stolica Vas), **Esztéknek** (stolica Háromszék), **Torga** (stolica Háromszék), **Ujfutak** (stolica Bács), **Alsóperény** (stolica Nógrád), **Tolmács** (stolica Nógrád), **Dömös** (stolica Esztergom).

Ohľadom na to, že nepriateli katolíkov v jejich nápadoch proti katolíckej cirkve a jej svätým ustanovizňam neustále pokračujú, ohľadom na to, že duch zaniklého liberalizmu zase začína ožívať, nadovšetko potrebné je pevné spojenie a sdružovanie sa všetkých veriacich katolíkov. Neslobodno preto ďalej váhať a utvorenie katolíckej Jednoty odkladať. Včul je primeraný čas ku práci, tým viacej, lebo nevedno, čo nám zajtraší deň donesie.

Hor sa teda všetcia do Jednoty Katolíckeho Ľudu!

Tyranstvo našej spoločnosti.

Napísal: Kysúčan.

(Dokončenie.)

III.

Medzi vynálezmi ľudskými žiaden nezaslúži s väčším právom mena tyranstva, ako tá verejná mienka, ktorú viacej, alebo menej povolani rozširujú cestou tlače. Tlač sama v sebe mala byť prostriedkom rozširovania osvety, vzdelávania národov a vyučovania ľudu. Aby tomuto vznešenému cieľu tlač zodpovedala, nikdy nesmie opustiť základy mravnosti. Akonáhle tlač zastáva ciele nemravné, prestala byť dobrodením ľudského pokolenia a je na duševnú a hmotnú záhubu celej spoločnosti.

Na poli tlače rozoznávame spisy a knihy mravnonáboženského, poučného, mravno zábavného obsahu a knihy vedomostí vážnych. — Týmto oproti postavené sú knihy a spisy obsahu síce zábavného, možno aj poučného, lež v jejich základe nemravného a preto slúžia len na záhubu pokoleniu ľudskému.

Ponevác tomu už po všetky časy tak bolo, že svet viacej obľubuje to, čo mu mravne škodí, ako to, čo ho pozdvihovať má v jeho duchu a ponevác púd tento úhlavným nepriateľom človeka, totiž satanom natchnutý je prírode ľudskej, skoro nutno, nasleduje z toho, že ľudia vôbec radšej čítajú spisy a knihy zlé, ako dobré. Toto ale má ten smutný následok, že sú zlé knihy a spisy viacej rozšírené, ako dobré. — Dobré, zvlášte mravného obsahu knihy a spisy darmo ponúkajú literárne spolky a jednotliví spisovatelia obecnstvu. Tie veľmi málo ľudí kupuje a číta. Všeliaké daromné rozprávky ale, knihy, čo vôbec židia vydávajú, dávajú tlačíť, tie si ľudia radi kupujú v meštanských domoch, ba ešte aj pospolitý ľud na jarmokoch pod šiatrami. Z takých kníh a spisov ľahá potom ľud do seba tú mravnú otravu, z ktorej ho je veľmi ťažko vylicíť.

Tieto knihy nešíria ani vedomosť, ani mravnosť, sú od koreňa zkažonosné a ľud takému čítaniu vyhýbať má, ako najväčšiemu nebezpečenstvu.

Zlé knihy a spisy rozširujú všeliakým spôsobom. Predávajú ich židia a iní k tomu nepovolani ľudia po jarmokoch. Pospolitý ľud vidí pekne zaviazanú knihu, zaplatí ju draho. Je to

ale len samá otrava — na duševnú zkažu čitateľov.

Židom vždy o to ide, aby zo všetkého robili peniaze. Kupčia teda s každou možnou a nemožnou vecou. — Rozumie sa, predávajú aj knihy. Veď ale aké! Obyčajne samý jed a otrava. Aby židom kupectvo s knihami tým lepšie išlo, posielajú aj svojich agentov po dedinách. Títo chodia v istom čase, keď sa nazdávajú, že ľud peniaze má od domu do domu a ponúkajú veľké a malé knihy na čítanie. Sošity, mnohokrát aj luteránske sväté písmo, bibliu, modlitebné knižočky bez aprobácie cirkevnej vrchnosti, pri tom obrázky svätých, domové požehnanie, krížiky, agnuštoky a pátričky. Všetko to donesú židovskí agenti katolíckemu ľudu do domu a predávajú za drahé peniaze. Veď ale tieto veci nepatria ku tlači a spisbe. Pravda že nie! Zo skúsenosti však vieme, že židovskí agenti a iní, cieľom rozširovania záhubných spisov používajú aj všeliaké náboženské predmety.

Krom spisov a kníh, ktorými neverci hubia pospolitý ľud, pripomenúť treba v druhom rade aj takrečenú tlač, alebo noviny.

Noviny, aké aj u nás jestvujú, sú dobré a sú — a to vo veľkom počte — aj zlé. Sú zase noviny ani dobré, ani celkom zlé, lež ľahostajné, teda bez všetkého charakteru. — Sú noviny, čo vychodia týždenne a mnohé zas každý deň.

Medzi novinami len tie smieme považovať za dobré, ktoré stoja na pozitívnom kresťanskom základe. Povolaniím novin je ohlasovať a zastávať pravdu. Tomuto povolaniu sodpovedajú len tie noviny, čo na pozitívnom kresťanskom základe stoja. Prísnou povinnosťou je teda každého kresťana tieto noviny všemožne, hmotne a mravne podporovať. Povinní sú toto veriaci kresťania, lebo ako dobré noviny naše najsvätejšie poklady: cirkev, náboženstvo, zákonné práva ľudu bránia a zastávajú, vždy len pravdu ohlasujú a za pravdu bojujú, tak zas zlé noviny deň po deň napádajú Boha, cirkev, náboženstvo a všetko, čo nám je sväté. Šíria bludy a lož a jednostajne podrývajú pokoj spoločenský a rodinný.

Skoro všetky denne vychodiace noviny nemajú pozitívneho, kresťanského a vôbec mravného základu, nachodia sa v rukách židov,

freimaurerov a iných neznabohov. Socialdemokrati majú tiež svoje denníky, ktoré bezbožnosťou a nestydatosťou všetko prevyšujú, čo si statočný človek pomysleť a čo duch zlého duševne zhumplovanému človeku natchnúť môže. Zlé nekresťanské noviny sú opravdová morová rana pre ľudské pokolenie. Nebolo nikdy tej krvavej vojny, ktorá by svetu toľkej mravnej a hmotnej záhuby bola zapríčinila, ako bezbožníkmi písané noviny.

Na podiv je ale, že vzdor jejich bezbožnému, od koreňa nemravnému a nasledovne nebezpečnému smeru práve tie zlé, ba tie najhoršie noviny tvoria takrečenú verejnú mienku. — Tieto noviny, ako daaká veľmoc chcejú robiť pokoj a vojny. Dľa nich má sa rídiť celý svet. Rídia sa aj dľa nich vlády a parlamenty. Polovzdelaní ľudia čerpajú z nich každodenne jejich múdrosť. Nebolo nikdy ukrutnejšieho tyrannstva, ako tie zlé noviny na svete prevádzajú.

My však, ako veriaci kresťania žijeme prítomne v znaku znovzrodenia všetkého v Kristu. Aby toto znovzrodenie spoločnosti ľudskej úspešne prevedené bolo, proti zlým novinám do boja treba postaviť dobré noviny na kresťanskom a mravnom základe stojáce. Lež nie len do boja, treba ich postaviť proti tyrannstvu bezbožníkov, ale v tomto boji musíme ich aj podporovať.

Máme noviny, chvála buď Bohu, v čisto katolíckom duchu písané. — Toto sú denníky: «Alkotmány», «Ujlap»; týždenne vychodiace noviny: «Néppárt», «Krestan», «Christliches Volksblatt», «Naše Noviny», «Igaz Szó». — Tieto noviny všetky keď každý veriaci kresťan a katolík zvlášte s blížiacim sa novým rokom podporovať, odporúčať, rozširovať, držať a čítať bude, tlač katolícka zmohútne, dostane sa nám výdatnejšej obrany, oslobodíme sa z pod neznesiteľného tyrannstva bezbožníkov a v spoločenskom i rodinnom živote našom pomálya, lež iste obnoví sa všetko v Kristu Pánu.

K našemu vyobrazeniu.

Veľmi mnoho sa prítomne hovorí a píše o Turecku. Vyobrazenie terajšieho čísla predstavuje nám *Abdul Hamida*, tureckého sultána (cisára), ktorý nedávno konštitúciu dal svojmu ľudu. — Naše vyobrazenie v ten čas napodobňuje sultána, keď ide na takzvaný «selamlík» (do chrámu).

POLITICKÉ CHÝRY.

Z kresťanskej ľudovej strany.

Za vonkajších členov krajinskej ľudovej strany kresťanskej prijatí sú: Imrich *Tóth*, podžupan na odpočinku (Budapest), Edmund *Brix*, hlavný knihvedúci sporeiteľne (Trencsén), Béla *Viosz*, úradník kráľovského súdu (Budapest), dr. Gabriel *Pados*, kapitulský kaplán (Veszprém), Géza *Kerekes* ml., statkár (Budapest), dr. Desider *Balthay*, pravotár (Budapest), Ján *Huber*, redaktor (Budapest).

Pojednávania krajinského rozpočtu na r. 1909.

Finančný výbor snemovne pojednávajúce rozpočtu na budúci rok zakončil 7. novembra. Pri pojednávaní rozpočtu jednotlivých ministerských torbí ohlásili sa všetci v patričných výboroch účinkujúci vyslancovia kresťanskej ľudovej strany. Na ostatok pojednával výbor rozpočet ministerstva financií. Ministerpredseda, ako minister financií osvedčil sa pri tejto príležitosti, že tým pohybom štátnych úradníkov a zamestnancov, ktoré majú za cieľ povýšenie ich platu, treba už koniec urobiť, bo že sa vláda už viacej nepodujme na žiadne sriadovanie platu. Vláda a zákonodarstvo o mnoho viac obetavosti preukázalo, než na jakú daňujúce obecenstvo bolo pripravené a mimo sriadovania plátov štát má aj iné, tiež s ohromnými výdavkami spojené povinnosti. V tomto ťažkom položení nie len vláda, ale aj finančný výbor snemovno je toho náhladu, že povyšovaniu plátov a výdavkov treba urobiť koniec a celú silu štátu na vývin produktívnych prameňov treba obrátiť. — Finančný výbor snemovne prijal konečne celý rozpočet a predstrie ho ku prijatiu snemovni.

Špekulácia Jakubov.

Židovskí vodcovia socialdemokratov, ktorí kresťanské robotníctvo už tak dlho za nosom vodí, na tom špekulujú, že skrze *Andrássyho* volebnú reformu dostanú 30—40 mandátov do krajinského snemu. Priznávajú sa už aj sami, že chodili v ministerstve vnútra, aby sa sjednali. Jejich špekulácia sa im ale voľaako nepodarila, lebo sa teraz v jejich novinách verejne vyhrážajú, že oni, teda internacionálni červení socialdemokrati vôbec ani hlasovať nebudú. Nuž jestli ozaj nebudú hlasovať, to veľké nešťastie ešte len voľaako pretrpí Uhorsko.

Židia, ako porotci.

Keď bol minister pravosúdia *Polónyi*, vyslovil sa, že z reformuje tlačový zákon, burzu a freimaurerstvo. Skrze toto pobúrili proti sebe židovstvo, ktorému pri-

skočil na pomoc pravotár a krajinský vyslanec, Zoltán Lengyel, ktorý v jeho novinách Polónyiho neslušne napadnul. Polónyi následkom toho zdvihol tlačovú pravotu proti Lengyelovi. Po dlhom pojednávaní porotci vyslovili Lengyela za vinného a súd ho odsúdil na tri mesiace do áreštu. Lengyel apelloval proti tomuto výroku a odôvodnil svoju apelláciu na Kúriu tým, že ho porotci preto uznali za vinného, lebo medzi 12 porotcami bolo 8 židov a tí, ako to pred kráľovským notárom vyznali, len preto hlasovali proti nemu, lebo sa báli pogromu, prenasledovania židov. Kúria prijala tento dôvod, zničila výrok porotného súdu a nariadila nové pokračovanie. — Sú to pekní porotní sudcovia, keď sa boja, hlasujú aj proti vlastnému presvedčeniu. U židovstva ostatne to nič nového není. Kúria im to teraz na píme dala.

Zvyklé nápady «Slovenského Týždenníka».

Čo socialdemokratické noviny píšu proti katolíkom a kresťanskej ľudovej strane, to predkladá «Slovenský Týždenník» jeho trepezlivým čitateľom. — Najnovšie mu zas rozum kypí a sníva sa mu o akomsi predaji volebného práva za 16 millionov korún. Viete to dokázať? To najmenšie, čo verejní pomluvači a lháry zaslúžia je, aby sa s opovržením odvrátil od nich každý statočný človek.

RAKÚSKO.

Nová vláda v Cislajtanií. Rakúsky ministerpredseda, barón Beck 7. novembra na výsluchu u jeho veličenstva kráľa podal demissiu svojho kabinetu. Jeho veličenstvo prijal demissiu a zostavením nového kabinetu poveril baróna Bienerta.

Z CUDZOZEMSKA.

Udalosti na Balkáne. Turecko nahliada, že je najmúdrejšie s Uhorsko-Rakúskom vyrovnáť sa v pokoji a uznať annexiu Bosny a Hercegoviny. Bulharsko pojednáva s Tureckom pokojne, len Srbsko a Montenegro sa ešte nevedia utíšiť, vzdor tomu, že Georg, srbský dedič trónu nie s veľkým úspechom vrátil sa 7. novembra domov z Petrohradu. Slúbili mu tam všetko, krom pekných slov mu ale nedali ničoho.

Nový predseda Spojených Štátov. Za predsedu Spojených Štátov severo-amerických zvolený bol 4. novembra bývalý minister vojny a kandidát republikánskej strany William Howard Taft. Zvolenie Tafta je zrejším dôkazom toho, že obyvateľstvo Spojených Štátov schvaľuje tú politiku, ktorú Taft v svojom programme rozvinul. Túto politiku sledoval i Taftov predchodca Teodor Roosevelt a táto politika mala za výsledok neslýchaný rozkvet Spojených Štátov.

William Howard Taft narodil sa dňa 15. septembra roku 1857. v meste Cincinnati, teraz je teda 51ročný. Jeho otec Alfons bol diplomatom a Spojené Štáty aj v rakúskouhorskej monarchii zastupoval jako veľvysla-

nec. Taft právnické štúdia s veľkým vyznačením dokončil; v 23. roku bol už pravotárom. Roku 1883. vstúpil na sudcovskú dráhu, ktorú započal jako vice-fiskus. Rýchle postupoval, tak že r. 1892. bol už hlavným štátnym fiskálcom. Od r. 1896. do r. 1900. bol universitným profesorom v meste Jale. R. 1900 bol členom kontrolujúceho výboru na Filippínskych ostrovoch a v nasledovnom roku gubernátorom týchto ostrovov. R. 1904. zúčastnil sa na porade svolanej cieľom postavenia prielavu Panama a ešte v tomto roku ostal ministrom vojny. Taft sa roku 1886. oženil a má dvoch synov.

Pozvanie.

Vo Veľkých Topolčanoch na hlavnom pláci vydržiava sa v nedeľu, 15. novembra o 2. hodinách popoludní

Veľké ľudové shromaždenie

s nasledujúcim poriadkom:

1. Shromaždenie otvorí krajinský vyslanec okresu: **gróf Ladislav Hunyady.**

2. O statočnosti pri krajinských záležitostiach. Reční krajinský vyslanec: **Julius Jánoky Madocsányi.**

3. O zabezpečení práv malých ľudí drží prednášku krajinský vyslanec: **Koloman Brestyenzsky.**

4. O náramnej moci novín. Reční duchovný nemocnice: **Augustín Gramantik.**

5. Zaključenie shromaždenia.

Na toto shromaždenie povolávame v prvom rade tých, ktorých srdce bolí nad úpadom **ľudu kresťanského** a sa chcú poučiť, čo a ako by sa dalo pomôcť. **Boh dá, že ešte aj na nás prídu lepšie časy,** keď sa vytrhneme z terajšej nedbanlivosti a chytíme sa do roboty.

Bratia a sestry! chystajte sa z ďaleka-široka na 15. novembra do Topolčian.

Bude to deň veľký a pamätný!

Dostavte sa všetci!

Predsedníctvo.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

BESEDNICA.

Pútnická cesta do Ríma.

II. (Dokončenie.)

Tak teda sme v Ríme. — Hneď sme sa pohli ten najväčší chrám na svete pozrieť, chrám totiž svätého Petra. Už samé námestie pred tým chrámom je obdivovania hodné. — V podobe podlhavého kruhu je ono ohradené s 20 metrov vysokými 200 stĺpmi ktoré dvaja chlapy majú čo obejmúť. V prostriedku stojí vysoký kamenný stĺp, vo dva boky pekné vodomety, ktoré vodu vysoko vyhadzujú.

Všakale dnuhá, keď človek do kostola vojde, tá výšnosť a rozsiahlosť tej stavby prekvapí každého. Všetko sa ligoce, do okola kaplnky, z ktorých šesť sú tak veľké, ako osobitných šesť kostolov. — Oltár stojí v prostred kostola, pod ním nachožia sa schody do miestností, kde sa nachodia pozostatky svätých apoštolov. Deň i noc horí tam 95 lampí. Po stenách stoja pomníky, vykresané z kameňa, podobyzne to zomrelých pápežov.

Ten chrám má odchýlnu podobu od našich kostolov. Nemá vežu, lež široké náčelie ozdobené vysokými mramorovými stĺpmi. Chôra niet, kazateľňu prevezúť ta, kde má byť kázeň. Zakrestia sama pri chráme svätého Petra pozostáva z viac sieň; jej zariadenia koštovalo asi 2 milliony zlatých.

Druhý deň sme boli pozrieť chrám lateránsky svätého Jána. Tento je matkou všetkých chrámov na svete. Tam je pekný pomník pápeža Leva XIII., kde je aj pochovaný; tam odpočívajú aj pápež Sylvester II. Tento poslal svätému Štefanovi, prvému kráľovi uhorskému korunu. Pod jeho pomníkom je zavesená uhorská zástava. Tu sme odspievali našu krajiniskú hymnu a za jeho dušu sme sa pomodlili. — Bola tam svätá omša a kázeň aj pre Slovákov osobytne.

Pekný chrám je svätého Pavla, ktorý stojí von z mesta. Je v ňom celá hora mramorových bielych stĺpov. Vokolo chrámu po stenách sú vymalované obrazy všetkých pápežov. Už aj terajšieho, slávnostne panujúceho pápeža Piusa X., ktorý je v rade pápežov 258. Ešte 16 miest je prázdnych, o ktorých držia rimania, že keď budú obrazmi pápežov zaplnené, deň súdny nás neminie. Von z mesta je tiež veľkolepý chrám svätého Vavrince, v ktorom je pápež Pius IX. pochovaný. Pri tomto chráme je rímsky emiter, s peknými mramorovými pomníkmi.

Pozreli sme aj katakomby, podzemné jaskyne a chodby, kde sa prví kresťania k službam Božím schádzali a mučeníkov za vieru zomrelých pochovávali.

Len v jednom oddiele bolo dvanásť pápežov pochovaných Vyše hodiny sme chodili, sviečky v rukách nesúc, v týchto podzemných chodbách.

Kde sa človek obráti v Ríme, všade vidno starodávne budoviská, vífazané brány, zrúcaniny, ktoré vyše 2000 rokov jestvujú. Takéto sú kolosseum, forum Romanum atd. Pohanským bohom postavený chrám «Pantheon» je udržaný v dobrom stave a premenený v kresťanský chrám! V ňom sú pochovaní dvaja králi talianski: Viktor Emanuel a Umberto. Konečne pozreli sme zbierky pápežské a zahradu pápežskú s lurdkou jaskyňou.

Podrobne všetko to opísať, čo tam vidno, ba áno čo sme videli, veľa miesta by vyžadovalo a čo už viac krát bolo spomenuté, k tomu tento časopis je primálny.

U hrohu svätých apoštolov Petra a Pavla padli sme na kolená a prosili Pána Boha, aby cirkev svoju spravovať a zachovať, jej nepriateľov uponížiť a apoštolského námestníka zachovať ráčil. V sobotu popoludní išli sme ku svätej spovedi, v nedeľu ráno ale ku svätému prijímaniu. Svätú omšu slúžil čanátsky biskup Ján Csernoch, kázeň držal stolnobelohradský biskup dr. Ottokar Prohászka. — Slováci mali osobitnú svätú omšu aj slovenskú kázeň so spevom slovenským.

Za čím sme túžili, malo sa vyplniť v nedeľu o 11. hodine. Na tento čas bola ustálená audiencia. Prešli sme po pri varte pápežskej. Svätý Otec išiel po pri každom pútnikovi, ktorí mu ruku bozkali. Biskup Ottokar Prohászka zatým predstavil mu kňazov. Audiencia trvala trištvrte hodiny. Svätý Otec dal nám požehnanie, požehnal nám križiky a ružence a po odspievanej pápežskej hymny a zvučnom «éljene» vzdialil sa od nás. Slzy sa nám tísly do očí, pomysliac si na smutný stav svätého Otca, ktorý z Vatikánu ani výnšt nemôže a ktorého veru sotva viacej uvidíme.

*

Polovica, alebo možno i väčšia čiastka obyvateľov mesta Rímu žije z pútnikov. Hostince a hotele sú v tak veľkom počte a tak veľké, že jedon a jedon sú v stave aj 300 pútnikov ubytovať a vždy sú preplnené. V nedeľu sme sa zišli s pútnikami z Moravy, v nasledujúci týždeň boli pútnici z Lombardie a z Anglicka oznámení. V ulici Babuino, kde sme bývali, stojí sklep pri sklepe, v ktorých nič inšie nevidno, ako sochy, ružence, pohľadnice predávať, to isté predávajú aj okolo tých veľkých kostolov. — Trafika je tam tak zriedkavá, ako u nás apatéka, lebo tam na ulici nevidno ľudí fajčiť a cigare sú veľmi drahé a k tomu zlé. Škatulka zápaličiek koštuje 6 halierov, lebo je tam nane štátny monopol. Kde sa človek pohne, zastanú mu chlapi cestu, ponúkajú mu križiky, brošne, pohľadnice, obrázky ku kúpeniu, ale tak násilným spôsobom, že sa ich sotva možno striasť. Prevyšujú v kupectve židov. Veru keby v tom meste pápež nebýval, by sa počet obyvateľov o polovicu zmenšil. Pivo je veľmi drahé, za dva poháre pýtajú korunu, lebo ho z Bavarska dovážajú. Víno ale je

lacné v menších hostincoch (osteria), 60–80 halierov jeden liter.

Malí chlapani sú pekní, milí, šikovní a rozumní; radosť je na nich pozerať, keď miništrujú. Pravda, zase sú uliční chlapani, podobní našim cigáňom, od pútnikov vypyujú peniaze a pri tom dúbce váľajú. Reč talianska je spevavá, ostatnú syllabu zafahujú odspievajú a ten konduktor na električnej železnici, keď ponúka karetku, plačlivo povie: «biletto, biletto». Ťažko sa tam dohovori človek, ak taliansky nevie, ale keď peniaze ukáže, každý ho rozumie. Peniaze, čo u nás koruna, tam je to *lira*, 5 centesimo (päť halierov) je tak veľký medený peniaz, že keď liru premení niekto, dostane ich 20 kusov, plné priehrštie, až tak hrkocú.

Rastú tam olivové stromy, palmy s veľkými listami, v zime zakúria si do izieb len bohatší. — Rozdiel medzi našim a talianskym podnebí — keď sme tam boli — veľmi nebolo poznať, lebo i u nás vtedy pekné časy boli. Furmani vozia tehly na kárach, ktoré majú len dve kolesá a sú na poldruha metra vysoké. Do káry je zapriahnutý somár, ktorý má už svoj predobed alebo olevrant, malú šupku slamy, na oji priviazanú. Talianski somári sú múdrejší, mocnejší a šikovnejší, ako naši.

Konečne prišiel večer pondelka a my sme sa lúčili. O deviatej hodine večer sme opustili naše kvartiele a o jedenástej sme odcestovali. Ráno sme prišli do Ankony, kde nás už loď «*Daniel*» čakala, zместili sme sa na ňu všetci, lebo niektorí sa od nás odtrhli, išli totiž do blzkeho mesta Loreta «dom sv. Rodiny» pozrieť. Choroba morská na zpiatočnej ceste už len niekoľkých trápila.

S nami cestoval stolnobelohradský biskup dr. Otto- kar Prohászka, ktorý sa vľúdne s pútnikami rozhováral. Predvečer bolo už vidno vrchy, zatým ostrovy, v bok vrchu osvetlené mesto Fiume. Konečne priplavila loď ku brehu, po čom zaspievajúc uhorskú a pápežskú hymnu vystúpili sme na suchú zem. Uhorská vláda — na prosbu sprevádzajúcich nás biskupov a Štefana Rakovszkyho, podpredsedu krajinského snemu — prekazila preskúmanie našej batožiny, lebo by sme boli museli od donesených pátričiek a krížikov daň (clo) platiť. V hostinci «Deák» nás večera čakala. Tu zas niektorí sa od nás odtrhli, išli do Benátok (Venedig), Miramaru a do Abbazie.

V utorok o 11. hodine večer pohli sme sa s osobným vlakom. V noci sme sa vyspali a prebudiac sa, našli sme sa v našej vlasti. Raňajky sme mali v Dombováre. Môžeme si myslieť, ako v tom hostinci na stanici vyzeralo, keď sa nás päťsto dnu umiestnilo a každý pýtal jest. Od Dombovára nás cesta viedla po širokých rovinách, medzi roľami bez konca kraja. — Na jedné také panstvo by sa aj päť takých dedín zместilo, v akej i ja bývam.

V stredu predpoludním dorazili sme do Budapešti, odkiaľ každý sa v svoju stranu pustil; jední k Rúttkom, druhí k Žiline, k Prešporku, zas ku Košicám, k Zemplínu atď.

Povďační sme katolíckemu literárnemu «Pázmány» spolku, ktorý túto púť tak skvele sriadil, Boh dobrotivý nás obhajoval po celej ceste, šťastlivo sme sa domov navrátili, opakujúc si tú pieseň:

«Živ Boh Otca svätého,
Námestníka Kristového!»

Š. J., pútnik.

CHÝRNIK.

Jubiläum Pápeža. Knieža Karol Schwarzenberg dňa 15. novembra v mimoriadnej missii odcestuje do Rímu, aby z poverenia jeho veličenstva zablahoželal pápežovi z príležitosti jeho 50ročného kňazského jubiläuma a aby mu odovzdal jubilárny dar nášho kráľa. — Pápeža Pia X. z príležitosti jeho 50ročného kňazského jubiläuma najviac europejských panovníkov mimoriadnym spôsobom pozdraví. Nemecký cisár Vilhelm, bavorské panujúce knieža Luitpold, španielsky kráľ Alfons, portugalský kráľ Manuel, belgický kráľ Leopold a holandská kráľovná Vilma cestou svojich mimoriadnych poslancov budú tlumočiť svoje blahoželania rímskemu pápežovi. Do Rímu zo dňa na deň prichádzajú novšie púte a menovite na jubilárnu omšu pápeža príde veľa pútnikov zo všetkých strán sveta. Po zakľúčení jubilárnych slávností pápež vo vatikánskej zahrade otvorí cirkevnú výstavu, na ktorej sa ale Rakúsko-Uhorsko, Nemecko, Švajciarsko a Španielsko nezúčastnia, lebo tieto sriadia osobitú cirkevnú výstavu.

Grécky kráľ vo Viedni. Grécky kráľ Georg v stredu 4. novembra večer o 5. hod. 50 minútach prišiel, do Viedne aby jeho veličenstvu z príležitosti jeho 60-ročného panovníckeho jubiläuma osobne zablahoželal. Na západné nádražie prišli gréckeho kráľa uvítať jeho veličenstvo kráľ, vo Viedni meškajúce arcikniežatá, viedeňský miestny vojenský veliteľ, veliteľ viedeňského vojenského sboru, miestodržiteľ, šéf polície, šest gréckych dôstojníkov, členovia gréckeho vyslanectva a jedna čestná vojenská stotina. Panovníci sa veľmi srdečne uvítali a dvakrát pobozkali. Po predstavení sprievodov a po prehliadnutí čestnej stotiny panovníci sa zaviezli do Hofburgu, kde ich za obyčajných ceremonii uvítali najvyšší dvorní hodnostári, ministri a kapitáni telesnej stráže. Večer o 7. hod. bol slávnostný obed, na ktorom sa súčasťnili jeho veličenstvo kráľ, grécky kráľ Georg so svojimi sprievodmi, arcikniežatá Franc Salvator a Fridrich, anglický veľvyslanec, grécky vyslanec, zahraničný minister barón Aehrenthal, ostatní spoloční ministri, ministerský predseda barón Beck, dvorní hodnostári a náčelníci občianskych a vojenských vrchností. Panovníci dľa zvyku vyniesli na obede zdravice. Grécky kráľ odcestoval z Viedne 9. novembra.

Nemecký cisár v Bakúsku a u jeho veličenstva kráľa vo Viedni. *Vilhelm II.*, cisár nemecký 4. no-

dine večer prišol nemecký cisár aj s arcikniežatom Francom Ferdinandom do Schönbrunna na návštevu

Abdul Hamid, sultán turecký.

vembra na statok arcikniežata Franca Ferdinanda do Eckartsau v Dolnom Rakúsku, kde cez dva dni učast

jeho veličenstva kráľa. O 10. hodine v tenže večer odcestoval nemecký cisár do Donaueschingen. Nemecký cisár, ponač sa zdržoval v Dolnom Rakúsku, použil

túto príležitosť ku návšteve jeho veličenstva nášeho kráľa.

Nové panstvo arcikniežata Fridricha. Arciknieža Fridrich kúpil si nové panstvo v Horvatsku od manželky grófa Mikuláša Zayho rod, grófký Margity Károlyi. Odkúpil štrnásťtisíc jutár obnášajúce panstvo v obci Topolca spolu aj so zariadením za 2,300.000 korún.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup, dr. August *Fischer-Colbrie* vo spolku svätého Imricha juristov košických držal 5. novembra, akožto v deň patrona spolku, veľmi peknú reč, ktorá na prítomných urobila hlboký dôjem. Pri slávnosti, pred početným obecnstvom v tento deň vo spolku vydržiavanej, boli rozličné poučné a zábavné prednášky. — Dňa 6. novembra ocestoval osvietený pán biskup do Békásmegyera a 7-ho sosobásil dr. Ferdinanda Bernoláka so slečnou Alžbetou Antalfy Zsiros, dcérou Kolomana Antalfy sudca kurie kráľovskej. — Ján Benkó, farár v Hernádnémeti vymenovaný je za vicedekana okresu tokajského. Vymenovaním týmto osvietený pán biskup vyznačil muža v každom ohľade veľmi zaslúženého. — Grófska rodina Forgách z príležitosti ročného dňa pochovania kniežata Franca Rákóczi II., zložila fundáciu na slávnostné requiem v Nagyszaláncz a Mándok. Vo výročitý deň pohrabu, 29. októbra, v oboch obciach odbavované bolo slávnostné rekviem, na ktorom prítomná bola aj grófska rodina. — Dr. Valent Árvay-Nagy katecheta professor v Sárospataku vymenovaný je za vojanského kňaza a obdržal stanicu vo Viedni. — Daniel Egry novovysvätený kňaz, držal primície, totiž prvú svätú omšu, 3. novembra. Rukovodcom mu bol Michal Krajník, rektor semenišťa. pod svätou omšou assistovali a spievali bohoslovci, ktorým ako aj početnému obecnstvu primiciant udelil požehnanie. — Do kat. autonómneho spolku poznov vstúpilo 58 členov. Prítomne zaumienil si každý člen jedného nového člena získať spolku. Je to skutočne nasledovania hodný príklad. — Biskupská kancelária staviteľská, behom tohoto roku na veľa miestach obnovovala kostoly, postavila nové oltáry, organy, sochy atď. — Kryptu kniežata Franca Rákóczi II. v sídelnom chráme mnohí navštívili aj z cudzozemska.

Chýry zo Šariša. Prešov. Duchovenstvo okresu prešovského vydržiavalo 9. novembra tohoročnú jasennú kongregáciu a pojednávalo predmety kroz osvieteného pána biskupa predložené. — Spolok katolíckych učite-

lov šarišskej stolice vydržiava 19. novembra svoje tohoročné shromaždenie, ku ktorému zamýšľajú povolať aj osvieteného pána biskupa. Znajúc neunavenú zaujatosť výtečného arcipastiera tohoto za katolícke učiteľstvo a výučbu katolícku, s právom dá sa predpokladať že toto shromaždenie vysokou prítomnosťou jeho ako iste vyznačí. — V kláštore anglických mníšiek odbavovali 25. októbra zkúšku z predmetu, ktorý ku veľkému uspokojeniu rodičov prednášala učiteľka Bella Kovács. *Jernye*. Krásny príklad obetavosti dala tunajšia katolícka obec. Kostol je celkom do poriadku privedený, dôkladne obnovený, vymalovaný, postavené tri nové oltáry, zaopatrené sú krásne maľované obloky. Výdavky na to obnášajú vyše 10 tisíc korún a to všetko tento úbohý národ zo svojich mozoľných halierov složil. Ku svätému cieľu skladali ochotne milodary, ako tunajší veriaci, tak aj ti, čo sa v Amerike nachodia. O obnovenie kostole veľkých zásluh si zadovážil tunajší horlivý farár, Rudolf Csupák. Podobné opravy chrámov Božích prevedené boli s veľkými výdavkami v šarišskej stolici ešte aj v obciach: Abos, Hazslin, Licsérd, Tarczadobó, Tarczazentpéter, Oruzsin, Kisfalu. — *Lapispatak*. Pani Gabriella Keczer, na tunajší rímsko katolícky kostol, darovala 100 korún. — *Paloncza*. Nepriateli bývalého farára Valenta Rusznák ešte sa neuspokojili, ačkoľvek ho z tejto farnosti vyžrali a napádajú ho prítomne, že keď faru opustil, viacej vzácnych, ešte od kniežata Franca Rákóczy II. pochodiacich predmetov neodovzdal. Zlomyselne a nespravodlivo napadnutý farár bezzákladné návaly zlých ľudí vyhlasuje za podlú pomluvu a ohavnú lož. — *Tarczadobó*. Na tunajšiu uprázdnenú rím. kat. kantorskú a učiteľskú stanicu vypísaný je konkurs do 25. novembra.

Zlodej v záložni. V štátnej záložni v Lónyayho-ulici pred týždňom bolo veľké upratovanie. Kassír záložne Georg Münster práve zavierať kassu, keď prišli do úradu čistitelia okien. Münster sa veľmi ponáhľal a medzitým v jednom otvorenom fioku zabudol 18 stokorunových bankoviek. Na druhý deň Münster zbadal, že peniaze zmizly. Hneď vedel, že peniaze nemohol iný ukradnúť, ako niektorý z tam pracujúcich robotníkov. Detektívi vystopovali robotníkov a tak ich postavili v úradnej miestnosti, ako v deň krádeže pracovali. A vtedy visvitlo, že ku pokladníkovi stál najbližšie 25ročný čistiteľ okien Jozef Bánszky. Bánszky ale tajil a pretože nič podozrivého nenašli uňho, pustili ho na slobodu. Bánszky v sobotu v hostinci v Huszár-ulici pod č. 8. začal

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyše na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

sa zabávať a len tak rozsýpal peniaze. Každému platil. Nato detektívi chytili Bánszkeho, ktorý sa potom i priznal, že 18 stokoronových banknôt on ukradol, ale 17 schoval v Ovoda-ulici v schodbišti domu č. 9. Tajní policajti na označenom mieste aj našli 1700 korún. Zlodeja posadili po chládku.

Nehoda pri stavbe jedného domu. 42ročný tesársky tovarýš Ondrej Višňovec zo Štiavničky (st. turč.) s viacerými svojimi súdruhmi pracoval na Vrútkach. Steny boli už hotové a len krov bolo treba navliecť. Ťažké hradý pomocou škripca vyťahovali do výšky. Jedna takáto hrada počas vyťahovania spadla na hlavu Višňovcovi, ktorý následkom strašného úderu bez povedomia spadol na zem. Nešťastného robotníka, ktorému hrada z hlavy veľký kus kože, ľavé ucho ale takmer celkom odtrhla, len ťažko bolo možno vzkriesiť k životu. Ťažko raneného Višňovca opatrujú teraz na jeho byte.

Ušlí väzni. Z trestnice v Leopoldove po tieto dni ušiel jeden nebezpečný vlačač, rodom zo Serenču ale ho doma, v Serenči chytili a zatkli v tamojšom väzení, v ktorom už bola jedna tulácka cigánska banda. Následkom zprávy vrchnosti došiel do Serenču jeden strážnik trestnice v Leopoldove, aby ušlého trestanca späť zaviedol, ale trestanca vo väzení už nenašli. Jeho priatelia v Serenči totižto v noci vylámali múr chodby väzenia, v ktorom krem trestanca z Leopoldova a krem cigánov boli zatknutí aj niekoľkí sedliackí mládenci. Cigáni potom okovaného trestanca cez dieru do steny vylámanú vyniesli na ulicu, oslobodili ho od pút a všetci bez stopy zmizli. Vo väzení ostavším sedliackym mládencom cigáni sa pohrozili, že ich zabijú, jestli sa opovážia o nich niečo vyzradiť.

Vulkanický výbuch v Uhorsku. Z Muraszombatu oznamujú, že hlavnému slúžnemu v Muraszombate oznámili, že v chotáre obcí Petánc a Birószék pri vrtaní jednej studne natrafili na vulkanickú pôdu, v ktorej pary a plyny taký veľký tlak vyvinujú, že zem na viac miestach vyhodilo, utvárajú sa veľké otvory, cez ktoré zem vo veľkom počte vyhadzuje štrk a piesok. Otvory marne sa usilujú pozapchať, lebo zo zeme prichodiaci tlak zem zase znova vyhodí. Hlavný slúžny vyšiel na miesto a konštatoval, že zo zeme vystupujú pary následkom hlbokého vrtania. Jozef Podleczeck totižto v blízkosti obce Petánc dal vrtáť hlbokú studňu, medzi čím plyny takou silou výbušili, že i zem vyhodily. Proti Podleczeckovi pre vrtanie studne bez povolenia zaviedli pokračovanie.

Chýry zo Spiša. V Starej Vsi dňa 29. októbra zomrel tamojší advokát, Jozef Soltész, v 81. roku života svojho. — V Kézmárku dňa 27. októbra istý Samuel Horvay na ulici náhle zomrel. Doktor ustálil, že ho následkom nemierného užívania liehových nápojov porazilo. Oh, koľko ľuďom zapríčinila už tá nešťastná pijatika náhlu, privčasnú smrť! — Jozef Eszter mešťanosta starolubovenský sa zrieknul svojho úradu. Udaťne preto, že Stará-Luhovňa onedlho zaiste aj tak prestane

byť mestom so sriadením magistrátom a stane sa znovu veľkou obcou. — Okresný notár, ktorý doteraz v obci Ragyocz býval, od terajška v Podhradi bude mať svoje bydlisko a kanceláriu. — V Haligovcach obecný výbor jednohlasne ustálil, že aj politická obec teda aj židia) prispeje s istou obeťou k udržovaniu tamojšej katolíckej školy. To by sa všade mohlo urobiť, kde okrem katolíckej školy niet inej. — Dňa 5. a 6. novembra znovu napadlo u nás mnoho sňahu, tak že 6. novembra u nás už celá príroda bola hrubým bielym závojom zakrytá. Bože, smiluj sa nad nami, lebo na vrchovatých krajoch ešte mnoho zemiakov je v zemi, s ktorými sa u nás veľmi mnoho chudobných ľudí výlučne živí.

HOSPODÁRSTVO.

Zo Strediska kresťanských spolkov.

Franc *Dávid*, krajinový organizátor kresťanských spolkov, utvoril najnovšie nasledujúce spolky kresťanské:

Jeder kresťanský potravný spolok. Predseda: Ján Hosszú, grécko katolícky duchovný. Členovia správy: Rehor Pap, Georg Dale, Georg Borosz. Dozorný výbor: Predseda: Timot Pop. Členovia: Rehor Bonasz, Onne Bonasz, Juon Pruna, Georg Pop, Juon Sztan, Gavrilla Bankos, Ondrej Babics, Fodor Bonasz, Juon Fatul, Matej Fatul, Vazul Fatul, Fodor Moldován. — Pokladník: Juon Sztan. Kníhvedúci: Ján Hosszú.

Lutilla kresťanský potravný spolok. Predseda: Jozef Pokorný, organista učiteľ. Členovia správy: Ondrej Lojka, Martin Sztraka, Jozef Pinka, Ján Kaina. Dozorný výbor: Predseda: Ján Krssák dekan. Členovia: Franc Rozsko, Jozef Paál, Martin Bugár, Jozef Hasko Oesko, Štefan Pruzsina, Ján Mikus, Ján Imrís, Štefan Rozsko, Móricz Gubrianszky, Georg Bacska, Štefan Oesko, Ondrej Pinka, Pavel Cserni. Pokladník: Ján Krssák dekanfarár.

Alsóberegyszó potravný a zcenujúci spolok. Predseda: Demeter Csonka katolícky duchovný. Členovia správy: Pavel Mikle učiteľ, Šimon Kucsó. Dozorný výbor: predseda Ladislav Dragan. Členovia: Michal Kucsó, Juon Flontasz, Mikuláš Kucsó, Kosten Flontasz, Mikuláš Kucsó Makovej, Aurel Bran, Florian Kucsó, Gabriel Bran, Lodin Kucsó, Štefan Mikis, Nikita Krajník, Vasilik Mikis. Pokladník: Pavel Mikle učiteľ.

Kucsó kresťanský potravný spolok. Predseda Eugen Füzes veľkostatkár. Členovia správy Michal Pap dekan, Georg Briglezan. Dozorný výbor: predseda Florian Mete učiteľ. Členovia: Ján Patkás učiteľ, Georg Kupsa, Gavrilla Bojes, Alexander Mollán, Mitru Lazar, Šimon Katona. Pokladník: Georg Kupsa. Kníhvedúci: Florian Mete učiteľ.

Gyirmóth kresťanský potravný spolok. Predseda: Anton Keizler farár. Členovia správy: Jozef Komocsár, Ján Bedy, Jozef Kertics, Ján Hadics. Dozorný výbor: predseda Vincenc Kovács hlavný učiteľ. Členovia: Pavel Juhász, Martin Klausz, Martin Korán, Štefan Komocsár, Michal Grábics, Georg Németh, Imrich Galambos, Jpzeľ Kókay, Jozef Weisz, Ladislav Kókay, Jozef Jnhaizer, Ján Németh, Štefan Jnhaizer, Anton Jnhaizer, Jozef Schrein. Pokladník: Martin Egyed. Kníhvedúci: Vincenc Kovács hlavný učiteľ.

Ktokoľvek kresťanský potravný, alebo bárs akého druhu spolok utvorí zamýšľa, nech sa na krajinského organizátora kresťanských spolkov **Franca Dávid** (Budapešť, IX., Bakács plac 1.) obráti, ktorý bezplatne a ochotne s tým najdôkladnejším vysvetlením každému posluži.

O prezimovaní včiel.

V každom podujatí dobrý začiatok povzbudí každého k pokračovaniu započatého diela, kdežto prvý nezdar ho odstraší; ako teda pri všetkom tak to býva aj pri včelárni.

Kto vie so svojimi včelami tak naložiť, aby mu dobre prezimovaly, ten sa môže držať za dokonalého včelára. Kto si svoje včely dobre zaopatrí na zimu, ten sporí mnoho zbytočnej práce, ktorá začiatočníkov od včelárstva úplne odstrašuje. Počas silného rojenia a úmelého rozmnožovania rojov zoslabuje zkusený včelár oje len tak, aby vždy silné roje zostaly na prezimovanie a len s takými rojmi sa bude zaoberať, z ktorých vidno, že môžu prezimovať. — Začiatočník, ktorý dychtí, aby v krátkosti dochoval čím viac rojov a každý roj pokladá za dosť silný, nemyslí na nastávajúce prezimovanie, ku ktorému sa každý rok pre každý silný roj asi 10 klgr. medu potrebuje.

Ale ak sa včelám potrava razom podá, tak potrava sa nadarmo nestrávi. Krem tohoto ešte treba aj na to ohľad mať, že *silné* roje cez zimu *pomerne menej* pokrmu spotrebujú, ako slabé. Toto sa tým vysvetľuje, že slabé roje k *vývinu* potrebného *tepla* viac medu spotrebujú. Chce li teda včelár medu usporiť, musí sa postarať o *silné* roje, čo sa dá spojením dvoch lebo troch slabých rojov obsiahnuť. Roje sa tak spájajú, že od jedného odnime všetky plášte s plodom a rozdelíme ich medzi iné roje, ktoré sa to neostihajú prijať. — Po čase urobí sa tak s plodom novonakladeným a konečne vzdiali sa kráľovna, čo ak sa nám výhodne zdá, môže sa už aj pri prvom odejmutí plodných plášťov vykonať; ale lepsie je s týmto až dotiaľ čakať, kým je vonku nejaká pastva. — So ztrátou kráľovnej prestáva celý život v úle. Ak je kráľovna mladá, neškodí ešte jednu prácu vykonať. Táto kráľovna musí sa s niektorou starou kráľovnou v niektorom úle zameniť.

Tieto práce, keď sa náležite prevedú, zmenšíme síce počet rojov, ale tým väčší dôchodok budeme mať z včiel budúceho roku.

DOPISY.

Jazersko (Spišská Magura.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosíme o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krešťane».

Obec Jazersko, ktorá v cirkevnom ohľade ku Hanušovciam patrí, leží vo veľmi úzkej doline medzi hystrymi vrchami a je veľmi dlhá, asi hodinu je treba ísť, kým človek z jedného konca dodiny na druhý koniec príde.

Je tam pekná kaplička k úcte božského Srdca Ježišového vystavená. Vo sviatok božského Srdca Ježišového býva tu dosť veľký a pekný odpust.

Lud je vôbec triezvivý, najviacerí pijú pivo, len o dvoch-troch ženských rozpráva svet, že veľmi radi a to pričasto nakúkajú do krčmy. Asnáď preto, že je kresťanská! Pravda je, že kresťan má kresťana podporovať a že sa v kresťanskej krčme nestavajú také šudierstva, ako v židovskej, ale aj v kresťanskej krčme nevoľno všetko, aj ohľadom tej musíme Boží príkaz prísne zachovávať.

Vzdelanosť tu už na nižšom stupni stojí, ako striezlivosť. Dôkazom toho je aj to, že len štyri čísla novín chodia do celej obce. To je pre obec, ktorá 255 duší spočíta, až pri málo. Školu majú, ale bez diplomatického učiteľa.

Spomenutia hodná vec je, že na chotári tejto obce jest moc červených smrekov; čo sa u nás v Magure len kde-tu najde.

Neďaleko obce, ale už v druhej dedine, pri hágovskom chotári, je pekné jazero, ktoré je jediné v Magure. Od toho jazera má i obec svoje meno, ale teraz jej premenili meno na «Tavas»; jazero to síce po maďarsky toľko značí, ako «tó». To jazero, ktorého voda je tmavo zelená, bolo predtým z každej strany lesom obkľúčené, teraz je ale les už vyrúbaný. Jazero je 105 metrov dlhé a 80 metrov široké a veľmi hlboké. — Ku tomuto jazeru viaže sa i jedna povesť. Ludia rozprávajú, že predtým by inde, asíce vyššie bolo bývalo to jazero, asi o štvrt hodinu ďalej od terajsieho miesta jazera. Aj ukazujú ľudia to miesto; je to malý močiarik so šašinou. Raz sa ale stalo, že jednomu valachovi, ktorý okolo jazera ovce pásol, sa jedna ovca v jazere utopila. Na to on to jazero preklínal a šiel s ovcami ďalej. Po tej kliatbe sa voda pobrala a tiekla za ním. On utekal s ovcami, v doline ho ale už dostihla voda. Nemal času sa vydriapať na vrch a tak sa on aj so všetkými ovcami utopil. A odtedy by bolo — ako to ľud rozpráva — na terajšom mieste to jazero.

Miesto, kde sa jazero nachodí, je veľmi krásne. Každému sa vyplatí to ísť pozrieť. Ja som ho tohoto roku prvý raz videl, ale nemohol som sa dost načudovať. Na budúci rok, ak Boh dobrotivý dopraje, urobím z viacerými výlet k tomuto jazeru.

S kresťanským pozdravom

Priateľ prírody.

Zo Zochor.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Túžebne očakávame, že náš duchovný pastier už aj k nám zavolá raz dakoho, aby Jednotu Katolíckeho Eudu aj u nás vytvoril. U nás by sa nadovšetko zišly mravnónáboženské spolky, lebo bydlíme neďaleko Nitry, kde mnohí bývajú ku zlému pokúšaní. — Za poslanca máme zvoleného neodvysliaka. My by sme ale najradšej ľudáka mali, lebo v našej dosť ľudnatej obci každý katolík živú vieru majúci, je tuhým ľudákom. Remeselníkov je tu vyše miery. Železničnú stanicu máme dosť blízko. Jazyka sme všetci slovenského. Máme tu aj dakoľko Nemcov z Čermán sem vystahovalých. Farára máme staručkého. Kostol je tesný; školu máme katolícku. Židov je tu viac, nežli v mnohých iných dedinách. Nadovšetko na jar tolko tu býva vody, že i do domov sa tiegne. «Eudových Novín» sme slabý podporovatelia, pretože nás od pamäti ľudskej nikto nenapomínal k tomu. Pri voľbe sa najdu tu aj hnusní liberáli, ale i poriadni ľudáci.

S Bohom!

Ján L., roľník.

Od Urmina.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

U nás je ľud veľmi poriadny. Kmínstvo, frajerstvo, lož, nedbanlivosť v službách Božích, oplanstvo liberálne v politike: o týchto veciach ani slýchu, ani chýru. — Notára máme rodáka z Čachtíc, je on veľmi poriadny človek; do politiky sa nemieša, lebo to i zákon tak naskladá; kde len môže, je na podporu, aby bola kresťanská krčma; v ľudákovi nevidí nepriateľa, lež bohabojného kresťana. Živ ho Boh mnohé roky, aby boly blažené jeho kroky.

My tu máme veľké panstvo, ktoré prináleží grófovi Hunyadymu, tomuto znamenitému ľudákovi, ktorý nad oplanstvom liberálov bedáka. Náš pán farár, chtelníčan Rudolf Bielek, účinkuje tu tiež už asi 10 rokov; je on neunavne bedlivým kňazom a čo taký, aj poriadnym ľudákom. Liberáli sú tu takrečeno vykorenení. V našej obci je čitateľský kruh, potravný spolok, ba i úverkový ústav kresťanský, sú tu milé sestry a i milí bratia školskí. Duchovný život je tu kapitálny, preto ale i lahtikár sa kde tu najde. Pôda naša je čierna, jako svedomie

kmína. — U nás býva ten starý mládenec, veľkomožný pán lekár, Karol Tóth, ktorý v ukrutnej miere berie účasť vo všetkých kresťansko-sociálnych pohyboch.

S kresťanským pozdravom

Jozef Kelešák, vinohradník.

Kis-Czétény.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

U nás Maďari bývajú. Ale pretože okolité obce sú slovenské, my aj slovenský rozumieme. Nedivte sa tedy ctení čitateľa «Kresťana», že ja slovenský píšem. Na našom okolí je veľa vinogradov. Mušt sme popredali toho roku po 32 korunách. Tu býva veľmi poriadny ľud. Kukurica, paradajky, hrozno, drevo vonku môžu byť, nikto si to nevšímne. Siedmy prikaz Boží sa tu veľmi prísne zachováva. — Pretože tu samí poriadni kresťania bydlia, samo sebou sa rozumie, že sme my tu samí ľudáci. Judáša liberála tu nenajde človek ani za drahý peniaz.

S Bohom!

Ján Kapil.

Z Lopašova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kresťane».

Keby už raz celkom zhynuli tí hnusní liberáli; však nám oni hlasy brali pri voľbách, však oni nenávidia ľudákov, však oni hlas chosňa, hlas zisku, hlas masného hrnce, hlas kulifajsva slyšia; hlas svedomia a hlas poriadnej spravodlivosti ale si nevšímajú. Príde čas, že tak úplne budú vykorenení, jako jednúc Sodoma a Gomorra. Kto už videl takého liberála, ktorý by bol býval poriadnym kresťanom? Kto už videl takého liberála, ktorý by zo srdca miloval ľud? Kto už videl takého liberála, ktorý by nebol bruchopasníkom? Nech tedy zhynú všetci liberáli! Nech žije kresťanská ľudová strana!

S Bohom!

Ján Bárak.

Z Odsekaloviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kresťane».

Náš výbor obecný už začína do seba vstupovať. Už niejedon výborník povedal, že ani pred poradou, ani po porade nepojde do krčmy svoj rozum a svoje svedomie obušovať. Aj to povedali daktorí, že nebudú prekážky stavať duchovnému otcovi do cesty, keď on katolícku školu chce zväčšiť ešte i pomocou svojej hmotnej podpory. Však keď rodičia vedeli dvadsať minút ísť do školy, prečo by to z detí ich nevystalo?

Mnohí uznávajú už aj špatnosť tej obyčaje, že pri voľbe za trochu čertovice sa dali sta ovce hnať ku

hlasovacej urne. — Všetko čo je zlého pre ľud, to všetko nám len tí liberáli narobili, ktorí nedopriali kresťanovi licens, nedopriali kresťanovi ľudákovi rýchlostárstvo, nedopriali kresťanovi ľudákovi čnosti a statočného mena. Škoda, že náš ľud ešte v mnohých obciach nenie prebudený; nechce počuť a rozumeť hlas duchovného otca, jako aj Judáš si nepovšimol napomínanie Ježiša Krista.

Drahí kresťania! máte-li poriadneho ľudáka duchovného otca, vážte si ho, posluchajte ho, negrobiate mu, nebudzte mu odporní; lebo jako poriadny žid, úplne je poslušný rabínovi, tak i poriadny kresťan úplne má poslúchať svojho duchovného otca, ktorý na jeho duševnom spasení pracuje.

S kresťansko-ľudáckym pozdravom

Mikuláš Piterkár.

Odkazy redakcie.

J. D. Allegheny Co. St. A. P. Pa. Noviny vám nemohli doručiť a poslali ich zpiatky.

L. D. Ch. Odpíšte nám, kedy ste odoslal váš predplatok.

B. P. J. Záležitosť o tom čudnom výroku súdebnom opišeme v budúcom čísle.

Protí unaveniu a boľasti kostí, drieku, lámke a rheume od desaťročia vyprobovaný dobrý liek je *Kriegerov Reparátor*, ktorý by nemal chybovať v žiadnej domácnosti. Malá fľaška za 1 korunu, veľká fľaška za 2 koruny. K dostaniu v «Korona» lekární Budapešť, Kalvín-plac (roh Baross-ulice.)

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 9. novembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 24.40—26.00, stolnobelehradská K 24.20—25.55, peštianska K 24.15—25.20, banátska K 23.90—25.60. — *Raž*: prvotriedna K 20.65—20.20, druhotriedna K 19.05 do 20.10. — *Jačmeň*: prvotriedny K 16.05—16.20, druhotriedny K 15.70—15.95. — *Proso*: K 13.75—14.00. — *Ovos*: prvotriedny K 16.85—17.15, druhotriedny K 16.35 do 16.65. — *Kukurica*: Kor. 17.60—17.80. — *Repica*: 31.50—32.50 K.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	19.00	18.60	18.20	17.80	17.40	17.00	16.60
		č.	7	7½	8		
		K	15.40	13.80	8.40		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6.40, hrubé K 6.60.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 19.00—20.00, fazuľa strakava K 12.50—13.50. — **Hrach**: nelúpaný, čistý K 26.00—28.00, lúpaný K 24.00—46.00. — **Šošovica**: čistá K 30.00—58.00. — **Konopné semä**: K 22.00—23.00. — **Mak**: K 50.00—51.00. — **Rasca** (kmin): Kor. 107.00—109.—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 135.00—136.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 109.00—110.00, 3-kusová K 111.00—112.00. vidiecka K —.—.— za 100 kilogr.

Ďateľinové semä: Červená ďateľina K 120.00—130.00, lucerna jasnozorná K 104.00—130.00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 9.00—9.25, bosenský (z r. 1907.) K 12.25 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (120 kusové) K 17.50—18.38, (z r. 1907.) srbské (120 kusové) K 12.00—12.50 po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 37.50, fiumánsky White-Star (***) K 31.50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 79.50 do 80.00, kockový K 81.50—82.00, žltý K 80.00—81.00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 181.00 do 181.50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden baril 51.00—52.00.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 6.30—6.40, žlté K 6.60—6.80 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 110—112, od Tisy K 108—109, sedmohradské K 106—108 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 1.90—2.10, k vareniu K 1.40—1.60, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy kŕmené K 1.16—1.24 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1.60—2.40, slepky na polievku K 3.20—3.40 za jeden pár.

Najdokonalejší
a najspofahlivejší liek domáci,
ktorý spolu ako ústna voda, zároveň
aj ku ochrane vlasov, kože a ako prostriedok posilňujúci a bolesť ulavujúci
skutočne zodpovie svojmu povolaniu je
opravdový

Slanovinový lieh sily

fľaška po 30, 40 hal., 1 a 2 korunách.

Potrebný v každej domácnosti. Všade k dostaniu vo fľaškách po 30, 40 hal., 1 a 2 korunách. 10 kusov malých fľašiek za 3 koruny posielajú poštovou dobiere alebo pri poprednom zaslaní peňazí.

Laboratorium KOSMOS, Győr.

My nechceme nátehu mať zachrípnuti, zašťaľmovani byť, nekašleme, neni sme elabi nervósi lebo my upotrebujeme Fellerov Elsa-Fluid, ktorý aj proti bolesti svalov, zapáleninam, slabosti očí, sfam boleniu hlavy výtečne pomaha. Tuct na probu franko 5 korún. Proti žalúdkovným neduhom, zahe, nechuti ku jedlu, napinaniu kúvrcaniu grganu pomahajú nám Fellerove Elsa-Pilulky na prehanie, celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dorobu výrobky dostať u E. V. Feller v Štubici Kostelna-ul. 18 (st. záhrebská).

II

Vážny oznam pre majiteľov koní!

Aby uhorskí kospodári všeliakými figlami rozširovaným odporúčaniam na lep nesadli a svoje peňaze nevyhadzovali za pokrovce ktoré nevideli a ktoré vo všeliakých českých fabrikach shtovuju z kalmuku a barchetu odhodlali sme sa že zvláštnej trvanosti, celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dorobu pokrovce do obchodu zavedeme ktoré sodpovedajú všetkým nárokom objeonavateľov.

Vyhodné ceny pre polných hospodárov:

Veľky a široký pokrovce na kone cena 3 zlaté.

Najväčšej a najlepšej jakosti cena 3 zl. 50 kr.

Už dva predmety na probu objednané zasielame franko na každú zétezníchnú a postovú stanicu.

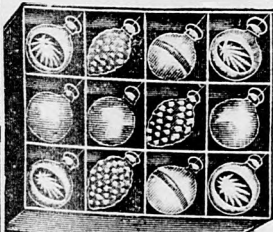
Ku objednaným pokrovcom možno pripojiť «Rapide» nožnice na strihanie lichvy s nahradným nožom cena 1 zl. 60 kr. Povodné «Pegoet Freres» francizske nožice na strihanie koní zl. 2.20.

Výlučá atressa objednania:

SOHR, rozpostelajúca osada uhorských pokrov cov na kone SOMOGYSZILL.

Za dobrotu a povodnost tovaru zaruca. Za nezodpovedne dáme zpiatky penaze.

Najnovšia ozdoba vianočného stromu.

12 kusov odborne vybraných rôznej barvy a strieborné guľky zo skla a ovocie v kartone pečlivo obálené dla veľkosti a vývodu predmetov K -40, -50, -60, -70, -80, -90, 1.-, 1.30, 2.-. 6 kusov v kartone vo väčšom vývode K -60, -80, -90. Odborný výber 24 kusov po K -80, 1.20. 36 kusov K 1.35, 1.60, 2.-. 48 kusov K 2.10, 2.50, 2.60. 60 kusov K 2.20 2.80, 3.20. 3 kusy vzduchoguliek zo skla K -50. Anjel k vianočnému stromu K -40, -50, -60. Lametta (anjelvlasy), zlate alebo štrieborné v kuvertě K -06. Orechový drôt (držište konfektu) 100 kusov K -20. Sviečky k vianočnému stromu, 24 kusov v kartone K -50, -60. Väčšie, 15 kusov v kartone K -58, -75. Sviečkové držadla tucet K -50 - Zasiela pri predbežnem zaslaní penazi. Objednanie vyše dvoch 2 korún s postovou dobierkou cis a kr. dvorný líferant **Hanns Konrad** vývozný dom **Brüx** číslo 2050. (Cechy.) Hlavnýobrázkový cennik na žiadost franko a zdaruza.

Do svojho sanatoriuma na očné nemoce

v hlavě (trenčianska st.) prijmén chorych na oči obojého pohlavia. Moderné liečenie, dobre celé zaopatrenie, pečlivá opatera pod mojím dozors tvom, za mierny plat.

Dr. Simon Pollacsek hlavný lekár.

Pýtajte si
zdarma a franko moj hlavný cenník s vyše 3000 vy brazením hodin a tovaru zo zlata a striebra atď.
Prvá dielňa hodin v Brüx **Hanns Konrad** cis. a kr. dvorný líferant Brüx číslo 1388 (Cechy).
Švajciarského systemu Roskopf patent hodinky K 5.—
Registrované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.—.
Opravdove strieborné remontoir hodinky K 8.40. Žiadne risko. Výmena povolená alebo návrat penazi.

Panom hospodárom odporúčam svoje najnovšie:

Mláččky ručné a zentúrové. Zentúre kryté, bezpečné Pastorky Mlaťacie garnitúry. Rajtáre. — Tryery. Sečkovice. Stroje na rezanie kapusty. — Strúhadla na burgyňu. Pluhy. Brány. Stroje na sietie. Hrable. (Hollingsworth) stroje na mořozovanie kukurice. Šrotovníky Stroje na lámánie kóry. Stroje na miesenie hlíny. Okružné píly. — Decimálky. Mangle na prádlo, atď.]

Obrázkové cenníky zašlem na žiadost zdarma a franko
Michal Treskoň
strojník a majitel' dielne na hospodárske stroje v **BYTČI (Nagybicscse, Trencsénmegye).**

Za čistotu **30.000 korún** záruka.

Viaciej rozumom ako silou!

Schicht
jelen' mydlo

Hlboké skúmania

dokázaly, že Schicht jelen' mydlo v každej teplej, alebo studenej, tvrdéj, alebo makéj vode chytro a veľmi sa pení; I:hko siakne do látky, rýchlo rozpúšťa špinu, bez toho že by látke čo najmenej škodiť. — Schicht jelen' mydlo je úplne čisté a slobodné každéj škodnej hmoy; cez desať ročia dorába sa zo stejno dobrej hmoty. Upotrebenie jeho ku každému čisteniu, dla návodu zdr vého rozumu usporuje v každej domácnosti veľa času, práce a penazi.

Upozornenie!

Prosim, nech nepýtajú u kupca jednoducho na krátko „jeden pakel cigôrie“, ale s označenou známku

 Franckovu cigôriu,

aby istotna boli, že majú stálu rovnu a najlepšiu jakovosť tejto cigôrie. — Pozorujú pri tom na ochrannu známku a podpis naš; lebo naše pakle s podobnej farby papierom napodobnujú.

Ochranná známka.
X 8881. 4 : 71 W

Ochranná známka

Ochranná známka.

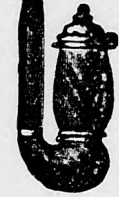
Jindřicha Francka synové

Košice.

Bruyère drevné fajky.

Fabrikát prvej jakovosti z nepustného opravdového Bruyère dreva.

Prijemné a suché fajčenie preto ohľadom čistoty a chutnava, vosu paru nemá.

Vo vlastnom záujme pýtať treba moju rozmanitú ceník s viac než 3000 obrázkami.

Hladká hlava s veľmi zahnutým Bruyère odlejakom, pipka s rohovým koncom a s hodobným šlauchom v dĺžke asi 21 cm. K 1.50. Ťažé fajka, lež s okruhlou hlavou rezanou z Bruyère dreva K 1.80 — Najveší výber vecí k fajčeniu potrebných možno najst v mojom cenniku, ktorý sa zdarma a franko rozposiela.

Rosposiela cis. a král dvorný liferant **Hans Konrad** dom vývozný **Brux**, č. 501. Čechy.

Najlepší český prameň k objednaniu.

Lačne perie na postel!

1 kg. sivé drapané 2 K, leďšie 2 K 40 h; polbiele 2 K 80 h; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednani 5 kg. franko. —

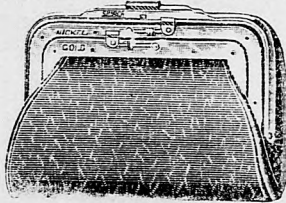
Hotové postele z hustej tkany červeneho, modreho, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 18 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovon dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenniky franko zdarma.

Novota!

Novota!

Kľučová-Vexir tobolka

može otvorená byť len kroz tých čo ju znajú a každej tobolke pripojená je úprava upotrebenia. Z čiernej pevnéj kože

spevným vnútorným futrom, s fajnovým niklovým zátvorom, s 3 rozdielnymi fackmi, každý fack pre seba k otvoreniu, ľahko k prehladnutu a veľmi prestraniná. K 1.80. Ťažé la z opravdovej kože morského psa K 2.50. Najväčí výber v tobolkách, vreckuch na peňaze, schrankách na cigare a cigarety v hlavnom cenniku. — Zasiela pri predbežnom doposlani peňazi c. a k. dvorný liferant **Hans Konrad** vývozný dom **Brux** číslo 502. (Čechy). — Hlavný cennik s vyše 3000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Od tisícročia
upotrebuva sa s veľkým
úspechom proti

lámke a pakostnici

zákonom chránený
KRIEGEROV

REPARATOR

V Každéj
domacnosti
nevyhnutelné potrebný!

Malá flaška 1 koruna, veľká
flaška 2 koruny, v každej lekárni.
Poštou 5 malých flašiek za 5 korun,
3 veľké flašky za 6 korun pošle

„Korona-lekáreň“

Budapest, VIII., Calvin-plac (roh Baross-u.)

Zásielky denne poštovou dobierkou, alebo
po predbežnom zaslaní peňazi.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned**

Beretvás-pastilly

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest.

ktoré za desať minút zastavia najtuzsie
migrén-hlavybolenie. — **Cena K 1.20.**
Lekárnú odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekárni!

Pri 3 škatulkách
zasielka franko.

Hlačou Stephaneuma ú. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.